

Délvidék

Bácskai Napló
Politikai napilap
Felelős szerkesztő: Kónya Lajos

MEGJELENIK	
Minden nap délután vasár- és ünnepnap kivételével.	
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Szabadka, IV., Rákóczi-út 20. Telefonszám 361.	
ELŐFIZETÉSI DÍJAK:	
Helyben házhoz hordva	
egész évre	82,-
fél évre	46,-
negyed évre	28,-
Vidékre postán küldve	
egész évre	82,-
fél évre	46,-
negyed évre	28,-

Interpelláció a cenzuráról.

B u d a p e s t, július 6. Ábrahám Dezső interpellációt jegyzett be a képviselőház interpellációs könyvébe a parlamenti beszédek törvényellenes cenzurázása tárgyában.

Ugy látszik, ott tartunk már, hogy a képviselőházban elmondott dolgok sem kerülhetnek bele a sajtóba. Ábrahám Dezsőnek sem az elnök, sem a képviselőház nem adta meg az engedélyt az interpelláció elmondására.

Az angol-francia támadások meghíuzultak a németek árótüzében.

Berlin, jul 6. Hivatalosan jelentik: Miután a franciáknak meghíuzult az a kísérlete, hogy a Párisi fenyegető német frontot visszaszorítsák, angol támadások kezdődtek meg. A német front ama részét, mely Amienshez legközelebb van és amely állandó fenyegetést jelent a Calaisi-csatornának, váratlan és nagy-tömegű támadással akarták hátra szorítani. A leghevesebb tüzeire után nyomult előre az angol gyalogság. A támadó hullámoknak újabb áldozatok mellett sem sikerült áthaladniuk zárótüzükön.

Anglia a védtelen német városok ellen intézi légitámadásait.

Berlin, jul. 6. Az angol kormány hivatalosan közli, hogy nem fogja abbahagyni a frontmögötti városok légi bombázását, mert ez az egyetlen eszköz arra, hogy a német néppel, melyet az orosz betöréstől eltekintve, a háború megkímált, megismertessék annak a hatásait. Így tehát Anglia beismeri, hogy többszörös támadását a védtelen nép ellen intézte.

Az orosz cárt nem gyilkolták meg.

Kopenhága, jul. 6. A National Tidende stockholmi jelentése szerint Lenin a leghatározottabban kijelentette, hogy a cár meggyilkolásáról szóló hír helytelen.

Benyomultunk az olaszok állásaiba.

Sajtóhadiszállás jelenti: A Piave alsó folyásánál az ellenséget heves ellentámadással visszavertük. Chiesa Nuovától délkeletre és Cava Zucche inától északkeletre állásainkat jelentékenyen kiterjesztettük s ez alkalommal 419 foglyot ejtettünk és számos géppuskát szállítottunk be. A Grappától északkeletre benyomultunk ellenséges árkokba.

Angol repülő-támadás Köln ellen.

Berlin, július 6. Angol repülőgépek megtámadták Köln városát. Az angol sajtó pontos adatokat közöl a pályaudvart és katonai pontokat ért számos találatról a valóságban azonban egyetlen bombájuk sem csapott le meg csak közelében sem valamely katonai célpontnak, úgy, hogy katonai kárunk semmi sincs.

Ne sirjatok, hősünk!

Mit szóltok hozzá, ti hős apák? A lövészárkokban vagytok, véditek családokat, féltve féltett apróságaitokat, hogy az ellenség hozzá ne merjen nyulni egyetlen büszkeségtekhez kis gyermekeitekhez. Szívesen nékülöztök, szívesen szenvedtek és inkább meghaltok, semminthogy nekik bántódásuk essék. Így is van ez rendjén, a természet ezt oltotta belétek és ez érzésből ne engedjétek soha! Ha látjátok, hogy a nélkülözés általános hogy nem lehet rajta segíteni, Isten nekil De annál jobban elszerűl a szívetek, ha azt látjátok, hogy fejnélküliségből, érdeklől, tudatlanságból és szakavatatlanságból állnak elő azok a helyzetek, amelyek a mai kort — de csak nálunk! — jellemzik.

Mondok nektek egyet. Van egy kormányrendelet — már mint nálunk! — amelynek értelmében fölmentik azokat a gazdákat, akik egy hold dohányt vagy hagymát termelnek. (Miért nem esalamá-dét is?) Az atyáknak termeltek dohányt és itthon töltik a zsebet. Van azonban egy másik kormányrendelet, amely a fölmentett tanítókat bevonultatja. Van pedig egy harmadik rendelet (ez azonban természeti törvény), amely azt mondja, hogy az ész azért van, hogy gondolkozzunk. Tehát vegyük elő mi az észet, ha már más helyen kimélik. Mondják meg nekem, hogy mi a fontosabb; egy hold dohány (amelyet néhány muszka is megművelne!) vagy 100—200 gyermeknek egész jövője? Mert ha ma valaki nélkülözhetetlen, akkor a tanító az, ha csak 10 tanítványa van is. Hisz jövő-dő férfiakról, esetleg — bocsánat — szamarakról van szó! Többet ér a kormány-nak a dohány, amely a kormány által kikürtölt tudó-vészakadályozást nagyban gátolja, amely tízéves gyer-

mekek szájában már gyakrabban látható, mint férfiakéban, amely esemetéink első virág-jait megfakítja, többet ér ez, mint 100—200 gyermek irni-olvasnitudása, mint 100—200 gyermek tisztességes viselkedése; jó jövője? Ugy látszik, a dohány többet ér! Drága hősünk, ne sirjatok elől, habár ez jobban fájhat nektek, mint egy gránát-vájta seb, de ne sirjatok, hisz ugyis hiába! Amíg a régi fejnélküliséget hívják kormány-nak, addig úgy sem várhatunk jobbat! Csak azt akarom, hogy tudjátok, mi az oka annak, ha feleségeitek nap-nap után írják, hogy a gyermekek nem fogadnak szót, cigarettáznak, lopnak, káromkodnak és hogy 10—12 éves gyerkőcök gyilkoltak le egy embert és a csatornába dobtak (Kulán) csupa virtusból. Az ok ott van, hogy nincs apa, nincs tanító, az anya pedig gyenge. Aza tanító pedig, aki idehaza van, vagy nő, vagy aggastyán. Gyermekeink pedig züllenek, 10—12 évesek korcsáznak már, mint a lacibetyárok (kíméletből egyelőre elhallgatom a község nevét), lopnak, rabolnak és sajnos — gyilkolnak! Miért nem volt ez, amikor itthon voltak tanítóink? A kis tolvajból lesz nagy tolvaj, ebből betörő, rabló és gyilkos.

Az a fő, hogy most mi van! Hogy mi lesz, az „Wurseht“! A fő a párt, a só, meg a trafik! Iskoláink az égbe kiáltanak segítségért! Nézzék föl szereléseit, illetve föl nemszereléseit, az épületet magát! A kulai járásban van egy község, amelynek bika-fstállója hatszorta modernebb, mint az iskoláknak nevezett viskói. A tanítóhiány általános. Még szerencse, hogy némely katonai parancsnokság (pl. a pécsi honv.) emberségesen fogja föl az ügyet és ahol-lehet segít. Mert nem a tanítókon segítenek; annak mindegy, hogy éhbéért dolgozik-e, vagy katonai; de szegény gyermekeink...! Ez-

zel nem azt akarom mondani, hogy bérért dolgoznak a tanítók. Nem! A népért dolgoznak, de a nyugodt megélhetést mégis biztosítani kellene!

Vajjon ki csinálja ezeket a rendeleteket? Mert hogy egy cipész nem ért a ruhavarráshoz, azt belátom, de hogy miniszterek nem értenek a kormányzáshoz, azt nem értem! (Illetve nagyon is értem!) A fontos az, hogy ott legyen a neve előtt a gr. vagy br. Enélkül nem mágnáskormány a kormány. Pedig ha odaülne egy suszter, az legalább ismerné a nép ezer meg ezer baját, tudná, hol kell segíteni, hol a bibi. De mit tudnak a fakó üveg-házi növények a természet szükségleteiről?...

Krfl.

Özönviz az alagut alatt.

Van egy híres nevezetessége ékes városunknak: a Szegedi-uti felüljáró, vagy népies nyelven alagut. Híres pedig arról, hogy egyrészt alagut az alföldön, másrészt meg arról, hogy még kánikulában is sáros és hogy Szabadka második nevezetessége, a villamos csak nagy jóakarát, és roppant sok viszontagság után tud rajta keresztül menni.

Az átkelésnek tudniillik akadályai vannak. Egyrészt a kocsi Krisztus előtti divatu áramszedője ugrik ki, amit a fékes és a kalauzok ékes káromkodása kísér, nemkülönben az is, hogy a kocsi olykor meg is áll; este viszont egyiptomi sötétség borul a kocsi belsejére, ami ugyan holmi ifjú pajkosságok elkövetésére igen alkalmas, de kellemesnek egyáltalán nem mondható. — Ezek az apró kellemetlenségek semmivé törpülnek le, ha olykor egy jobb fajta nyári zivatar tör ki, mint például tegnap. Olyankor fiók Nigara zuhatag emlik az alagut alatt és van nagy konsternáció a kifelé és befelé utazó utasok között. A villamos olyankor megáll, mert átmenni azt bizony nem lehet és megrekednek az utasok.

Tegnap például csekély egy méteres ár zuhogott az alagut alatt s a palicsi villamosok utasai fantasztikus uton tudtak csak átjutni az áron. Egy pár katonatiszt például egy rozzant gebe által huzott, még rozzantabb speditörkocsin kelt át a tengeren féltvén cipőjét s érzékeny pejacsevics nadrágját, viszont voltak hölgyek, akik feláldozták fehér cipőjüket és némi sikongatások között, de átmentek valahogy a vízáron.

A történeti hűség kedvéért meg kell jegyeznünk, hogy a gyalogjárók által használt alagut is a víz alatt uszott.

Mikor fogják már belátni a város böles és hatalmas sorsintőzői, hogy ha mást nem is, hát a gyalogjárók útját emelni kell és hogy ez sürgős és, hogy már meg is kellett volna tenni!

30 és 1/2 centiméteres ágyul hoznak Szabadkára.

— Most jó, hogy nincs esatornázás. —

(Saját tudósításunk.) A pénzügyminiszter a hadikölcsönpropaganda érdekében a hadvezetőségtől egy kimustrált 30 és fél centiméteres mozsár átengedését kérte, amelyet terv szerint az ország nagyobb vidéki városaiban állítanának föl. A világhíboru egyik csodája útjában Szabadkát is érintené és értesülésünk szerint nincs kizárva annak lehetősége, hogy a közel jövőben már a város közönsége közvetlenül megismeri ezt az ágyuszörnyet.

A hadvezetőség ugyanis pártólól fogadta a pénzügyminiszter tervét és tudomásunk szerint az olasz fronton működött és kilőtt 30 és feles mozsarat fog e célra átengedni.

Még itt sincs az ágyu már is élénk vita indult meg afőött, hogy vajjon motorral, vagy lőerővel fogják beszállítani ezt a roppant acélvárat és már a föllállítás helyét is találgatják, amely való-

sintien a városhíza előtti téren lesz.

Mint érdekes körülményt, megjegyezzük ez alkalmánál, hogy Budapest részére a német hadvezetőség egy elszakmányolt angol tankot engedett át, amely hűteken át a pályaudvaron vesztéget, miután a budapesti alácsatornázott utcákon nem merték beszállítani, félve attól, hogy a nagy súlyu tank alatt leszakad az utca.

Szabadka városatyái a felől nyugodtan lehetnek, mert itt a keréken járó acélvár, a 30 és fél centiméteres ágyuszörny bevonatását ez nem fogja megakadályozni. Szóval néha még az is jó, ami nincs.

Mi mindenestre előbb hisszünk a 30 és feles bevonulásában, mint a szabadkai utcák kicsatornázásában. Hadikölcsönt jegyezni pedig 30 és feles nélkül is minden embernek érdeke és kötelessége.

Halálos ítélet Szabadkán.

— Főbe löttek egy katonaszökevényt. —

Ivanov Rida m. kir. 6. h. gy. e. pótzászlóaljbeli népfelkelő több ízben kimutatta, hogy királyat és hazáját nem szereti. Csekély hét ízben szökött meg csapatostól. Három esetben a menetelakulásból távozott el engedély nélkül. Amikor a statáriumot kihirdették, Ivanov ezt sem respektálta és ez év június 11-én egy menetelakulás-

ból ismét megszökött. Elfogták mind a 7 esetben. Hat esetben a esendőrség fogta el, legutóbb a katonai rendőrség.

A rögtönítélő bíróság tegnap, 5-én ítéltekezett a katonaszökevény felett és halálra ítélte. Az ítéletet ma, 6-án, a szokott formák között végre is hajtották.

Az uzsonnakávét előtérben.

— A szabadkai kávéosok akarják. —

(Saját tudósításunk.) A szabadkai kávéháztulajdonosoknak érzékeny vesztéséget okozott a délutáni kávézó elmaradása. A napokban a polgármesterhez fordultak és engedélyt kérték arra, hogy a tejeskávét ismét kiszolgálhassák.

A polgármester helyet adott a kávéosok kérelmének és megengedte, hogy a kávéházban délután 4-7 óráig tejeskávét kiszolgálhassanak azzal a feltétellel, hogy a

tejet sem nyílt piacon sem a város területéről be nem szerezhetik.

A kávéosok a szükségéstejmenyiséget saját gazdaságukból vagy vidékről kötelesek beszerezni.

Hogy ezek után a kávéosok be rendezkednek-e a délutáni kávé kedvéért tehenészettel kapcsolatos tejjgazdaságra, az kérdéses, de hogy vidékről kevés tejet fognak kapni az bizonyos. Szóval az uzsonnakávét még hab nélkül is nagyon bizonytalan.

A polgármester különben ezzel az előrelátó kikötéssel a város lakosságának tejjel való ellátását célozza megővni.

Sötét utcákon át.

— Kép egy alvó városból. —

(Saját tudósításunk.) A szabadkai közbiztonsági állapotok lezüllesének egyik oka szerintünk az utcák hiányos világításában rejlik. Bár mindenki megérti azt, hogy a háborús állapotok okozta szénhiány leküzdésére a luxus világításról le kell mondani, de nem lehet helyeselni azt, hogy egy nagy város utcáit olyan hiányosan világítsák, hogy sötét éjjel még a városiaknak is nehéz az eligazodás, különösen azokon az utcákon, ahol az árokrendszer borzalmasan primitív és szeszélyes. A hidakat pedig az idő már annyira megviselte, hogy ezeken még nappal is veszélyes a közlekedés.

Az éjjeli utcai világítás ellen felhozott panaszokra azt a régi

mesét szokták felhozni, hogy tolvajoknak, lucapoknak nem világítanak, becsületes ember meg vigyen magával lámpást.

Ez ma már túlhaladt érvelés, ami pedig a lámpást illeti, azt még valahogy lehetne szerezni, de világító anyagot alig. És elvégre vasutas és bányász jellegzet sem vehet mindenki magára, bármennyire is praktikus foglalkozás ez most a háboruban.

A szabadkai utcák elsötétítése nagyon kellemetlenül érinti az embereket, különösen ott, ahol mint Szabadkán is a legforgalmasabb irányból jövő vonatok éjjel érkeznek be.

Más városokban is takarékoskodnak a világítással, de annyira sehol sem, mint Szabadkán.

Talicskák a járdán.

— Amikor túlnagy a forgalom. —

Szabadka nemhiába harmadik városa az országnak népességre nézve, de van is forgalma. Ez a forgalom azonban nem annyira a kocsituton, mint inkább a járdán bonyolítódik le. oly képen, hogy örült biciklisták, tragacs és talicska tolok, olykor kocsik robognak végig a gyalogjárón, agyba-főbe verve a járókelőket.

Egész mindennapi látvány az, hogy inas, kofa, lakatos legény, bizonyára kényelmi szempontokból feltolja tragacsát az aszfaltra és még nekik áll feljebb ha netán figyelmezteti őket valaki a tilalomra.

Tegnap délután például egy igen jellemző eset történt a Batthyányi-utcában. Egy masgyerek nagy lelki nyugalommal tolt egy tragacsot a járdán, egy kényelmes biciklista pedig nagy sebességgel száguldott feléje, persze szintén a járdán. Természetesen összeütköztek és pont egy járókelő nyakába zuhantak, aki protestált ugyan a vastag bizalmasság ellen, de a megvadult kerékpáros meg az inas végtére is meggyőzték szintén vastagabb módon, hogy nem illik a járdán mászkálni, ha azon járóművek közlekednek. Menjen az ur kocsira.

A rendőrség dolga lenne, hogy a járdá újfajta közlekedését megakadályozza, de emellett a közönség is jól teszi, ha a megvadult korduplányosokat és tragacsosokat barátságosan, esetleg néhány nyakleves szökevényével arra a meggyőződésre bírja, hogy a járdá mégsem kocsin!

Galíciaiak Palicson.

A kellemetlen vendégek eltávolítandók.

Ezt a cikket a Bácskai Hirlapban olvassuk. Oly érdekes, hogy lehetetlen le nem közölnünk.

Palicson már hónapokkal ez előtt nem lehetett lakást kapni. Minden lakás elfogyott és pedig rettenetes áron akadt mindnek gazdája. Most aztán kiderül, hogy kik voltak a könnyűpénzü nyaralni szándékozók.

Palics törzsközönsége kiszorult és akik mégis valahogyan lakáshoz juthatnak, azok ijedten néztek Palics új publikumát. Ezek már nem a megszokott hadigazdagok, hanem azoknál is kellemetlenebb idegenek. Galíciaiak, a már rég nem kedves nemzeti viseletükben, ellenszenves külsejűekkel és komikus, egyben rossz érzést keltő hajfürtökkel. Hangosságukról, a hirtelen pénz által el nem tűnethető modorukról jobb nem is beszélni. Annyi bizonyos, hogy Palicsnak sehogyan sem válnak az új vendégek előnyére és alig van kellemetlenebb látvány, mint a hollórajként a zene körül letelepedett galíciaiak serege.

Kérdést intézünk a furdó egyik vezetőjéhez, hogy miért nem távolítják el ezeket az egyáltalán nem kívánatos idegeneket. A felelet valósággal megdöbbentő volt, mert úgy hangzott, hogy a galíciaiak legnagyobb részét nem lehet eltávolítani, mert „villatulajdonosok.”

Valósággal vétkeket követ el Pa-

NAPI HIREK.

— A vármegyék hódolata a királynénak. Balogh Ernő, Bács-Bodrog vármegye és Zombor, valamint Szabadka városok főispánja átiratot intézett az összes törvényhatóságokhoz, melyben felhívja őket, hogy a Zita királynéről terjesztett rágalmak ügyében tartanak rendkívüli közgyűlést és ezen foglaljanak állást a galád híresztelésekkel szemben. Együttel felhívja a törvényhatóságokat, hogy menesszenek küldöttséget a királyhoz, amely átnyujtsa neki a törvényhatóságok határozatát és biztosítsa őt a magyar nép hódolatáról, szeretetéről és ragaszkodásáról.

— A városi cipőüzlet ügyvezető igazgatója. Mint értesültünk, a városi cipőüzlet ügyvezető igazgatójává *Fellner Lajos* nyug. máv. felügyelőt választották meg. A városi cipőüzlet, melynek megalakítása körül dr. *Völgyi János* főjegyzőnek nagy érdemei vannak, most új vezetőt kapott és reméljük, hogy a városi cipőüzlet a hozzá fűzött várakozásoknak meg fog felelni.

— A Tisztviselő-Otthon elnöksége kéri azokat a tagokat, akik buzasságuk miatt bejárásához eldöntött „Utalványt” az Otthon utján szándékoznak beszerezni, hogy az erre vonatkozó aláírási íveket körök szerint az Otthon helyiségében *július hó 9-éig* bezárólag feltétlenül írják alá.

— Miniszeri köszönet egy alapítványért. A vallás és közoktatásiügyi miniszter *Hegedűs Oszkár* zombori nagykereskedőnek a zombori városi kereskedő tanonciskola tanulói javára 1000 korona tőkével tett alapítványáért köszönetét nyilvánította.

— *Lévay József* meghalt. Miskolcra jelentik: *Lévay József* koleráról meghalt. A kilencvenhárom éves költőnk már három hét óta gyengélkedett, de azért mindennap felkelt és irosztalához ült, Tegnapi reggel már olyan erőtlenn volt, hogy ágyát nem hagyhatta el, de azért egész nap eszméletlenül volt. Estefelől fél tizkor elvesztette öntudatát és éjjel 10 órakor meghalt. Utolsó költeményét június 1 én írta az „Isonzómenti Tárogató” című katonaujságba, „Örömtűz az olasz fronton” címmel.

— Névmagyarosítás. *Kolompár József* zombori születésű ugyanotani lakos, festő, családi nevének „*Karácsonyi*” névre kért átválttatását a belügyminiszter megengette.

— Hangverseny *Palics*on. Ma este lesz az első házi hangverseny *Palics*on. A közönség hazaszállításiáról gondoskodva van.

— 86-os hadialbum. A cs. és kir. 86 ik gyalogezred parancsnoksága elhatározta a háziezred háborús történetének megírását. A „86-os hadialbum” tökéletességének érdekében az album szerkesztősége kéri mindeazokat, akik az ezred díes küzdelmeiben részt vettek és akiknek családtagjai el estek, eltűntek, vagy fogságba jutottak, az ezred történetében leendő megörökítés végett küldjék be a birtokukban levő fényképeket,

naplókat, esetleges jegyzeteket, rajzokat a „86-os hadialbum” szerkesztőségének Szabadkára.

— Vesztere jött haza a fogságból. *Szilberleitner József* 6-os honvédszázalós a napokban visszatért orosz fogságból, de mindjárt első nap megismerte a szabadkai tolvajok kiméletlen látogatásának a következményét. Reggel 6 és 7 óra között aranyóráját, aranyláncit és pénztárcáját az éjjeliszekrényről ellopták. A rendőrség keresi a tolvajt.

— Meanyi is hát a gyűjtő ára? Szabadkán mindenütt 14-20-30 fillér egy skatulya gyűjtő ára. A maximális ár állítólag 10 fillér. De ki tudja ezt biztosan? Mindenestre igen érdekes, hogy Budapesten még azt is megbüntetik, aki 12 fillérért adja a gyűjtőt. Teguap az ötödik kerületi kapitányságon *Fukász János dr.* rendőrfogalmazó *Hetényi Adoif*, *Mária Valéria-utca* 10 szám alatti fűszerezés, mert gyufát dobozoként 10 fillér helyett 14 fillérért árusította két napi elzárásra és 100 korona pénzbüntetésére ítélte.

— Nagy ismerettséggel bíró nyugdíjas tisztviselők életbiztosítással szép mellékkeresethez juthatnak. Cím a kiadóhivataltban.

— Meglogott csempészek. *Szabó Gergely* és neje *Pintye Margit* egy fia társaságában a múlt napokban Szegedről átmentek Zentára, hogy zsirt csempészenek ki. Össze is szedtek mintegy 20 kilót jóval fölüli a maximális áron s hogy könnyebben elvihessék, a felsőhegyi állomásra mentek ki vele. A felsőhegyi csendőrség a csempészeket el akarta fogni, de ezek neszét vetiék a dolognak s a zsirt a velük jött fiunál hagyva, az éjjeli vonattal Szabadka felé ellillantak. A csendőrség a zsirt elkobozta, a csempészeket pedig följelentette.

— A furfangos galíciai. *Friedmann Bernát* galicianernek se-hogy sem tetszett a katonaság, mindenhogyan szeretett volna tőle megszabadulni, különösen akkor, mikor már egészen kellemetlen körülményekkel kezdett járni, amennyiben beosztották a menetszázadba. *Friedmann* feltette magában, hogy nem megy a frontig, s úgy is eszelekedett. A katonavonat őt csak Komáromig vitte, ott sikerült valahogyan egéruat nyernie. A „meglépést” azonban észrevették, *Friedmann* elfogták, szuronyos őrt adtak mellé, hogy az Sopronba kísérje. — Estefelől Győrbe értek, hol rávette őrzőjét, hogy menjen vele koresmába. Az őrt itt leitatta, ő pedig újból meg lépett s felült egy Pestnek irányi-

tott olasz fogoly-vonatra. *Friedmann* nem egészen római sasorra, feltűnt a határrendőr tisztnek, aki rögtön meg is kérdezte, hogy olasz-e? *Friedmann* természetesen kivágta, hogy olasz internált, mire a tiszt csendőrkisérlettel beszállította a mű olaszt a hajmáskéri fogolytáborba, hol vallatni kezdték. A tárgyaláson az olasz tolmács csakhamar kijelentette, hogy az internált nem olasz, sőt még olaszul sem tud. Erre *Friedmann* is bevallotta, hogy sohasem látta Itália kék egét, sőt mostanában nem is kívánja látni. A hadbíróság a furfangos galiciát két évre ítélte el, megbüntetésnek kitöltésére csak akkor kerül sor, ha majd *Friedmann* már megjárta Itáliát, ahová egyébként már is utnak indították az egyik menet-századdal.

— Iparosok beszerzési csoportja. A szabadkai Ipartestület felhívja a tagokat, hogy holnap vasárnap délután 4 órakor jelenjenek meg, a testület helyiségében a beszerzési csoport megalakítása végett.

— Felévi börtönnel büntetik az élelmiszer csempészt. A kormány a nagy élelmiszer-csempészet megakadályozására rendeletet tett köz-amellyel hat hónapig terjedhető elzárással büntethető kihágásnak minősítik, ha valaki élelmi- vagy egyéb határán tul eső helyre postán felad. A posta a feladott csomagokat ellenőrizheti és a postának az az alkalmazottja, a ki a készleteket fölfedezi, az érték öt-tized részét kapja.

— *Kovács István* tanár VI. kör, *Mária Terézia-tér* 15. szám alatt levő magántanítási tanfolyamán elfogad tanításra gimnáziumban és egyéb iskolákba járó tanulókat elsősorban lányokat és magántanulókat.

— *Dr. Bihari Lujza* fogorvos rendelését Főter, *Popovits házban*, (Kazinczy-u. sarok) ismét megkezdte.

Szerkesztői üzenetek.

Több érdeklődőnek. Az 1894—1900 évfolyamu eséplőgépészak felmentésére kiadott honvédelmi miniszeri rendelet száma: 148,621—1918.

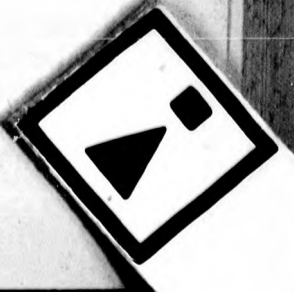
Szerkesztő:
BERKES MARK.
Nyomatott a kiadótulajdonos, *Szent Antal Nyomda és Irodalmi Vállalat* mint szöveketet könyvnyomdájában Szabadka, *Parkócs-utca* 20. szám.

LIFKA-MOZI

Szombat—vasárnap
Pazar rendezés, remek felvételek.
Ös zeomlás
Művészdráma 3 felvonásban,
Főszereplők a berlini Residen-theater tagjai.
Ezenkívül a pótműsor.
Kezdetek 1/2 6 és 1/2 9 órakor.

KORZÓ-MOZI

műsora.
Péntek—szombat—vasárnap
Nagyszerű attrakciók.
Ethen Richter
pazar szerepe
Jogot az Élethez.
Remek dráma 4 felvonásban
Tengerek kalandora
Izgalmas esemény drámai színjáték 4 felv.
Előadások: d. u. 6 este 1/2 9 kor

Hogy gyűjtsük a csalánt?

Tegnapi számunkban ismertettük a földművelésügyi minisztérium csalángyűjtő akcióját, amely a nagy szövethiányon óhajt segíteni. A csalángyűjtés módját alább közöljük:

A csalánt virágzásában kell gyűjteni, tehát július—augusztus hónapban

A csalánkórót nem szabad kiégni, hanem késsel, kaccorral, saróval, vagy kaszával kell levágni.

A kezelt csalán csipése ellen kéznek ruhába való becsavarása vagy öreg keztyűvel lehet védeni. A csipésfájdalmát mézszívvel vagy hideg vízzel való nedvesítés által lehet enyhíteni

A csalánt levágás után egy napig nyuadni kell hagyni, azután a leveleket célszerűen lefosztani — mi akkor már könnyen megy és levelek már nem csipnek.

A kórót és leveleket célszerű lón szarítani, mert ezt együtt ve egyiknek szarítása a másikat adályozza.

A kórót napos időben a földön áttérgetve vagy kupokba állítva akori forgatás mellett kell száritani. Nedves időben fedett, szellős helyen akórót egymásra keresztbe va kell száritani. A friss kórót szabad felhalmozni, mert elpötyöklik. A kórónak nem szabad vesnek lenni.

A leveleket lehetőleg szabadon, lős, napos helyen kell száritani. Megnedvesedéstől, harmattól, fől, portól a leveleket óvni kell. Magot csak jól magasra növénykórótól gyűjtsünk. A magésnél a bugákat a benne lévő gal együtt le kell szedni, meg száritani és a magot a polytál ki kell morzsolni. A polyvát legén anyagtól lehetőleg meg száritani.

A készletek időről időre utána nézni, hogy nem penészedik-e. A készleteket távolítani, mert az egész etet képes elrontani. Csak en száraz kórót és leveleket átvenni.

A megszáradt kórót kővékbe összekötni, amelyhez azon- rótót nem szabad használni. Az leveleket bálákba kell ni vagy pedig zsákokba rakni. zát a maggal zsákokcákban lenni.

Fogak és fog-sorok.

Különlegességeket fogászati munkákban, aranyból és platinából, valamint arany- és platinafogak, koronák és hidak, ugyszintén szájpadiás nélküli fogak. Foghúzás teljesen érzéstelenítve és fogtömések (plombálások.)
vizsgázott fogtechnikus.
Kossuth-u., Prokes-ház. Telefon 56.

Közgazdaság.

Új bácskai cég. Bácskaig yáripár és kereskedelmi rt. (Obecse) cég alatt 1.200.000 K alaptőkével (6000 db 200 K n. é. részvény) új vállalatot alapított az Obecsei első takarékpénztár Obecse a Franer-féle gőzfűrésztelep átvételére, napi 4 vagon őrlőképességű gőzmalom és konzervgyár létesítésére a Magyar ált. hitelbank, a Milkó Vilmos és fia fakereskedő cég és a Törökbecsei takarékpénztár támogatásával.

Osztrák-magyar-spanyol bank Madridban. Madridban osztrák-magyar tőkével létesítendő bank van alakulóban. A 10 millió alaptőkéjű bankot a Wiener Bankverein és a Pesti magyar kereskedelmi bank létesíti Osztrák-magyar-spanyol bank céggel. A székhely Madrid lesz a körülményekhez képest fiókokat is fog nyitni Barcelónában, esetleg több spanyol nagy városban. Az új bank csak a háború után kezdi meg a működését s a rendes bank-és áruüzletek mellett a kereskedelmi forgalom közvetítésével s a hajózás támogatásával fog fogkozni.

Mezőfényképszínház.

Korzó-Mozi műsora:

Péntek—szombat—vasárnap. Két slager szenzáció **Ellen Richter gyönyörű filmje. Jogot az élet-hez!** Dráma 4 felv. és **A tengerek kalandora.** Izgalmas, látványos.

Hétfő—kedd: **Lidia Borelly grandiózus filmje, elragadó szerepe. Az ő naplója.** Finom drámai színjáték 5 felvonásban.

Scherlock Holmes detektív-király. **Az elrabolt postaszámbanás a Titokzatos lépcsőház** detektívkaland az Apolló-mozi vasárnapi slágerei.

„Ferravin“

vasas chinaber.

Erősítő szer gyöngéd-kedőknek, vérszegényeknek és lábadozóknak Étvágyat gerjesztő ideget erősítő s vért javító gyógyszer. Számalan orvosai ajánlás.

Szabadkán Kapható. **Deesy Jenő** úr gyógyszerárában. Jelenlegi ára fél literes palackonként 10 K. — A „Ferravin“ névre tessék ügyelni.

Ruhafesték,

kötő gyártmány 60—70 filléres eladásra 100 levél vételnél 26 korona 1000 levél 24 korona, 10.000 levél vételnél 22 korona per 100 levél. Cipőkrém, olajgő pohárban, szafmiáksó, mosószer, szilárd szesz legolcsóbb napi árban kapható.

Krausz Ferencz
Budapest, VII. Rózsa-u. 35/b.

Viszhetőséget, sü.ört, rüht

a leggyorsabban elmulasztja a Dr. FLEISCH-féle eredeti törv. védett

„Skaboform kenőcs“

Nincs szaga. Nem piszkít. Minig eredeti pecsét és dr. Fleisch-féle kérjük. Probatégely 3 korona, nagy tégely 5 K., családi adag 12 korona Szabadka és vidéke részére főraktár:

DECSY GYULA

„Szent Terézia“ városi gyógyszerár 1. kör Deák-utca. (Kiskápolna mellett)

Vételnél a SKABOFORM védjegyre ügyeljünk!

Ujságkihordó leány felvétetik a

Délvidék kiadóhivatalában.

A világlásirendelet

határozatait a fénnyhatás csökkentése nélkül oszakis

Tungstram félwattos lámpákkal

lehet betartani.

Használjon 25, 40, 60 watt fogyasztású

Tungstram-lámpákat.

Kévekötelet

kézi tiszta kenderből, géphez textiltől minden mennyiségben azonnal szállítanak.

Faludi és Elek

zsák-, zsinog és ponyvakereskedők BUDAPEST Nagykorona-u. 22.

Ajánlok azonnali szállításra kerek

fehérhúsú étkezési

ez évi termésű

tarlórépamagot

folyó árban. Csomagolás önköltségen az árral együtt utánvételeztetik.

Kiss Lajos

Pu-Zobnaticza u. p. Topolya

Ásvány-,kenő-, hengerolaj, gépszijpuhító zsir, szijviasz, KAPHATÓ

Kertésznel, miklós-utca 40. sz. Telefon 635. sz.

Veszünk a legmasabb áron HASZNÁLT TANRÖNYVEKET

regényeket, régi újságpapirt kilóra. Amíg raktáron van Vergé-papirtól készült cigarettahüvely 2-ös és 3-as 7 kor. ezrenként

Családi és tábori levelezésre 100 papir és 100 boríték 5 kor. Pálcsi és szabadkai képes levelezőlapok darabja 10 fillér.

Művészlapok 10 fill.-től, 20 fill. igen nagy választék, viszontelárusítók részére papírok, írószerek kaphatók.

Lipsitz és Lampel

könyv-, írószer- és papírkereskedés Szabadka, Rudics-utca. Telefon 604 sz.

1/1918. fbizt. szám.

Felhívás!

Felhívom mindazokat, kik palicsi fürdő területén a fürdőidény (május 1-től szeptember 30-ig) tartama alatt bármily címen tartózkodnak és tartózkodásukat még be nem jelentették, hogy bejelentési lapjait amelyeket a 44404/1893. sz. B. M. rendelet úgy a Palicsi fürdőre vonatkozó szabályrendelet is 24 óra alatt kiállítani rendelnek, legkésőbb 24 óra alatt a fürdőigazgatósághoz annál is inkább adják be, mert ellenkező esetben 1879: XL. t. c. 72 § a alapján a mulasztók ellen a kihágási eljárást folyamatba tenni leszek kénytelen.

Váli Gyula, fürdőigazgató.

Ujabb felhívás

az adózó közönséghez.

Ismételve felhívom mindazokat, kik a fegyveradóra vonatkozó bejelentésüket a már kézzétett határidőben be nem adták, hogy ezt a bejelentésüket 8 nap alatt annyival inkább adják be, mivel ellenkező esetben a törvényben meghatározott súlyos következmények terhe alatt — hivatalból fog megállapíttatni. Kelt Szabadka, 1918 július 3-án.

Elsőrendű Gyertyamosi salétrommentes

tégla

azonnal kapható Bánó és Bróder cégnél Szabadka

Dugókat

ujakat és használtakat legmagasabb árban veszek. Pezsgődugókért 1 K. 10 fillért fizetek.

GUTH BUDAPEST.

Gróf Zichy-Jenő u. 36

MENETREND

Budapestről érk. délután	1:00
éjjel	8:01*
délután	12:21
éjjel	4:12
Budapestre ind. délután	10:15*
délután	1:55
éjjel	11:53
éjjel	3:47
Zomborból érk. délután	10:02*
éjjel	10:11
Zomborból ind. éjjel	8:14*
éjjel	8:29
Ujvidékről érk. délután	7:46
délután	1:21
éjjel	10:58
Győrökre ind. délután	1:44
éjjel	8:26*
éjjel	4:26
Szegedről érk. délután	12:42
éjjel	8:00
Szegedre ind. délután	1:50
éjjel	12:50
Csacsvénka—Gombosdó érk.	éjjel 8:07
Csacsvénka—Gombosdó ind.	éjjel 4:42
Zentáról érk.	1:05
Zentára ind.	4:28
Bajáról érk.	délután 9:02
éjjel	9:28
Bajára ind.	7:00
éjjel	9:05
Másalmásról érk. délután	7:35

A * gal jelzettek egyetemesen. Az éjjele idő: es e 6 tól reggel

Eladó

egy teljesen új, rövid, bőr nélküli bárányszőrű bőrléssel és szőrme nélküli lérral. felvilágosítás nyerhető a lap kiadóhivatalában.

Tanoncuk

felvétetik egy fiú Szilágyi István fűszerkereskedésében Szabadka gázgyárral szemben.

Ujság árusítók

emberek,
asszonyok,
lányok,
fiúk

havi fizetéssel,

vagy magas %-al

azonnal felvétel

nek a

DÉLVIDÉK

kiadóhivatalában.